

Byla C-71/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. vasario 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Østre Landsret (Danija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. vasario 10 d.

Kita apeliacinio proceso šalis:

Anklagemyndigheden

Apeliantė:

VAS Shipping ApS

S146600L-JJ

IŠTRAUKA

IŠ

ØSTRE LANDSRET BYLOS DOKUMENTŲ

NUTARTIS,

kurią 2020 m. vasario 10 d. priėmė *Østre Landsret* (Rytų regiono apeliacinis teismas) 20-oji kolegija

<...>

Anklagemyndigheden (prokuroras)

prieš

VAS Shipping ApS

(anksčiau – *Sirius Shipping ApS*)

<...>

Apeliacine instancija nagrinėjamoje baudžiamojame byloje *Østre Landsret* nutarė pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 49 straipsnio aiškinimo.

A. Bylos faktinės aplinkybės

- 1 Šioje byloje sprendžiamas klausimas, ar *VAS Shipping ApS* (anksčiau – *Sirius Shipping ApS*) turėtų būti pripažinta kalta baudžiamojame byloje dėl *Udlændingeloven* (Užsieniečių įstatymas) 59 straipsnio 4 dalies, siejamos su jo 59 straipsnio 5 dalimi ir 61 straipsniu, pažeidimo, kaip vadovujančioji bendraturtė, leidusi laivams su įgulos nariais užsieniečiais įplaukti į Danijos uostus, nepaisydama to, kad tokie įgulos nariai neturėjo leidimo dirbti ir nebuvo atleisti nuo reikalavimo jį turėti.
- 2 Danijoje įregistruota bendrija *VAS Shipping ApS*, kuri yra keturių laivybos bendrovių bendraturčių, tarp kurių yra įvairių Švedijos ribotos atsakomybės bendrovių (bendraturčių), vadovujančioji bendraturtė, kaip tai suprantama pagal *Søloven* (Laivybos įstatymas) 103 straipsnį, *Østre Landsret* kaltinama laikotarpiu nuo 2010 m. rugpjūčio 22 d. (**orig. p. 2**) iki 2011 m. rugpjūčio 22 d. daugiau kaip 25 kartus įplaukusi į Danijos uostus keturiais Danijos tarptautiniame laivų registre (toliau – DIS registras) įregistruotais laivais ir samdžiusi įgulos narius iš trečiųjų šalių (t. y. ES ir EEE nepriklausančių šalių), nepaisydama to, kad šie įgulos nariai neturėjo leidimo dirbti ir nebuvo atleisti nuo reikalavimo turėti tokį leidimą pagal *Udlændingeloven* 14 straipsnį.
- 3 *VAS Shipping ApS* priklauso vienai savininkei Švedijos bendrovei *Sirius Rederi AB* ir yra įregistruota <...> Danijoje. Bendrovė įsteigta 2010 m. kovo 16 d. ir jai vadovauja direktorius, gyvenantis Švedijoje, bei trys valdybos nariai, iš kurių du gyvena Danijoje. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, visi bendrovės valdybos posėdžiai vyksta Danijoje ir visi laivybos bendrovių bendraturčių posėdžiai vyko Danijoje, nes keturi aptariamai laivai yra įregistruoti DIS registre.
- 4 Keturios laivybos bendrovės bendraturtės, tarp kurių yra Švedijoje įsteigtų bendraturčių (ribotos atsakomybės bendrovių), nusprendė savo laivybos verslą tęsti Danijoje – jos įregistravo aptariamus keturis laivus DIS registre ir paskyrė Danijoje įregistruotą bendriją *VAS Shipping ApS* vadovujančiąja bendraturte, todėl ši bendrovė pagal *Søloven* 104 straipsnį įgijo privalomus įgaliojimus sudarinėti visus teisinius sandorius, kuriuos įprastai sudaro laivybos bendrovės. Taigi, keturi laivai yra priemonė, kurią naudojamos laivybos bendrovės bendraturtės vykdo ekonominę veiklą Danijoje, todėl registracija DIS registre negali būti atsieta nuo naudojimosi įsisteigimo laisve (žr. Sprendimą *Factortame ir kt.*, C-221/89).

- 5 *VAS Shipping ApS* nurodė, kad nė vienas jūrininkas, kuris yra trečiosios šalies pilietis, niekada neišlipa iš laivo jam įplaukus į Danijos uostus, ir kad visus darbus sausumoje atlieka Danijos sausumos darbuotojai, dirbantys įplaukimo uoste.
- 6 Dėl bylos faktinių aplinkybių, įskaitant tai, ar keturiuose laivuose buvo trečiųjų šalių piliečių ir kiek jų buvo, jų buvimo laivuose laikotarpį ir kiek kartų aptariami laivai įplaukė į Danijos uostus, yra kilęs ginčas.

B. Iki šiol vykęs procesas (orig. p. 3)

- 7 2018 m. gegužės 4 d. *Byretten i Odense* (Odensės apylinkės teismas) priėmė sprendimą byloje pirmąją instanciją ir įpareigojo *VAS Shipping ApS* sumokėti 1 500 000 DKK baudą. *Byretten* nustatė, kad *VAS Shipping ApS* pažeidė *Udlændingeloven* nuostatas ir kad *Udlændingeloven* nuostatos buvo SESV 49 straipsnyje, siejamame su jos 54 straipsniu, numatytos įsisteigimo laisvės apribojimas, tačiau šis apribojimas yra pateisinamas privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais ir neviršija to, kas būtina. *Byretten i Odense* nurodė tokius priimto sprendimo motyvus:

„Taigi, pagal tuo metu, kai klostėsi šios bylos aplinkybės, galiojusias *Udlændingeloven* nuostatas dėl į Daniją įplaukiančių laivų laivas su įgula, kurios nariai yra užsieniečiai, neturintys leidimo dirbti, galėjo įplaukti į Danijos uostus 25 kartus per metus nuo 2015 m. gegužės mėn. arba 28 kartus per metus, jeigu trys įplaukimai buvo susiję su apsilankymu laivų statykloje ir tik su tokiu apsilankymu. Keturiuose laivuose, su kuriais susiję pareikšti kaltinimai, kaltinamajame akte nurodytu metu buvo įdarbinti leidimo dirbti neturintys užsieniečiai. Atsižvelgiant į šių taisyklių taikymo tvarką, lemiamas buvo vien laivų įplaukimas. Jeigu užsieniečiai buvo laivuose, atitinkamai, 26-ąjį arba 29-ąjį laivo įplaukimo į Danijos uostus kartą, šie asmenys turėjo turėti leidimą dirbti. Taigi, atitinkamai, 26-ąjį arba 29-ąjį kartą šie laivai galėjo būti laikomi laivais, tapusiais Danijoje esančia darbo vieta, kurioje reikalaujama turėti leidimą dirbti.

Sirius Shipping ApS buvo keturių laivų valdančioji savininkė ir laikotarpiu nuo 2010 m. rugpjūčio 22 d. iki 2011 m. rugpjūčio 22 d. galėjo įplaukti į Danijos uostus tik 25 kartus, nes ji buvo pasamdžiusi laivuose dirbti darbuotojus užsieniečius, kurie neturėjo leidimo dirbti. Nustatyta, kad tuo laikotarpiu šie laivai į Danijos uostus įplaukė daugiau kaip 25 kartus.

Liudytojas Jan Anker davė parodymus dėl automatinės identifikavimo sistemos (toliau – AIS) ir *Byretten* konstatavo, kad šie parodymai sutapo su laivuose padarytais įrašais. AIS gali būti laikoma išsamia ir gerokai patikimesne nei *Lloyd's Register of Shipping* registras. *Byretten* konstatavo, kad jeigu šių dviejų šaltinių duomenys skiriasi, AIS galima vertinti kaip pagrindą laivo padėčiai nustatyti, taip pat atsižvelgiant į tai, kad baudžiamojon atsakomybėn patraukta šalis galėjo kaip paneigiantį įrodymą pateikti laivo žurnalus ir kitus įrašus, tačiau to nepadarė. Be to, baudžiamojon atsakomybėn patraukta šalis neįrodė, kad tarp

įrašų buvo nurodyti apsilankymai laivų statykloje – tai buvo galima įrodyti arba pagrįsti sąskaitomis faktūromis ir laivo žurnalų įrašais.

Laivai buvo įregistruoti Danijoje ir gali būti laikoma, kad juos valdė *Sirius Shipping ApS*; laivai plaukiojo su Danijos vėliava, todėl laikoma, kad jie priklauso Danijai (šiuo klausimu žr. laivybos bendrovių bendraturčių sutartį, kuri buvo pateikta dėl laivo *Lotus* ir kurios tekstas, kaip nurodė advokatė P. Ringsted, greičiausiai buvo toks pat kaip laivybos bendrovių bendraturčių dėl kitų laivų sudarytų sutarčių tekstas). Todėl galima laikyti, kad laivai eksploatuojami Danijoje, o *Sirius Shipping* gali būti laikoma šalimi, kuri pasamdė laivų įgulos narius ir mokėjo jiems atlyginimą. Taigi yra pagrindas pareikšti kaltinimus *Sirius Shipping ApS*, kuri yra tinkama šalis persekioti baudžiamąja tvarka šioje byloje. Todėl bendrovė privalėjo laikytis su tuo susijusių taikytinų Danijos teisės nuostatų.

Buvo nustatyta įvairių nedidelių klaidų įgulos sąrašė, kurios greičiausiai atsirado dėl įgulos narių vardų ir pavardžių įrašymo būdo, nes sąrašą tvarkė žmonės. Iš esmės nustatyta (**orig. p. 4**), kad sąrašai yra tikslūs ir kad laivybos bendrovė pažeidė su tuo susijusias taisykles.

Galima teigti, kad neginčijama, jog šiuos klausimus reglamentuojančiose *Udlændingeloven* ir su juo susijusių teisės aktų ir pan. nuostatose numatyti apribojimai užsienio bendrovėms, kurios pageidauja įsisteigti Danijoje, taigi, įsisteigimo laisvės pagal SESV 49 straipsnį, siejamą su SESV 54 straipsniu, apribojimai. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją galima padaryti išvadą, kad įsisteigimo laisvės apribojimai, taikomi nediskriminuojant dėl pilietybės, gali būti pateisinami privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, su sąlyga, kad jie yra proporcingi, t. y. jie gali užtikrinti tikslo, kurio jais siekiama, įgyvendinimą ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti. Atsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis buvo priimtos *Udlændingeloven* nuostatos, reglamentuojančios įgulas iš trečiųjų šalių, yra pateisinamas siekis nepakenkti Danijos darbo rinkai, nes Filipinų darbo jėga turi konkurencinį pranašumą prieš Danijos darbo jėgą dėl darbo užmokesčio lygio, todėl šias nuostatas galima laikyti apribojimu, pateisinamu privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais ir neviršijančiu to, kas būtina šiam tikslui pasiekti. Reikalavimas turėti leidimą dirbti yra veiksminga priemonė darbo rinkos stabilumui užtikrinti ir taip išvengti nacionalinės darbo rinkos sutrikdymo. Taigi, *Byretten* konstatavo, kad apribojimai yra teisėti ir nėra pagrindo pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą.

Aplinkybė, kad nustatyti, jog ES teisėje numatytų laisvių apribojimai yra pateisinami, turi prokuroras, neturi jokios įtakos pirmiau nurodytam teiginiui dėl apribojimų pagrindų.

Šioje byloje yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, į kurias atsižvelgiant buvo paskirta bausmė. Jūrininkams užsieniečiams mokama mažiau nei jūrininkams danams, t. y. gaunama finansinė nauda. Galima padaryti išvadą, kad pažeidimas

buvo įvykdytas tyčia, jį vykdant dalyvavo keli laivai ir aptariamai užsieniečiai neturėjo teisės gyventi Danijoje. Vis dėlto kyla tam tikrų neaiškumų dėl laivuose buvusių jūrininkų skaičiaus ir dėl to, kiek kartų laivai įplaukė į Danijos uostus. Be to, galima pažymėti, kad procesas truko itin ilgai dėl bylos sudėtingumo ir dėl joje keliamų Sąjungos teisės klausimų, dėl to, kad įvairios institucijos, prokuroras ir kaltinamosios šalies advokatė bendravo tarpusavyje, ir, galiausiai, dėl skundo, kuris buvo pareikštas dėl advokatės P. Ringsted statuso byloje.

Atsižvelgiant į visas įvertintas aplinkybes, manoma, kad, remiantis *Udlændingeloven* 59 straipsnio 4 dalimi, siejama su jo 59 straipsnio 5 dalimi ir 61 straipsniu, turėtų būti paskirta 1 500 000 DKK bauda.“

C. Sąjungos teisės nuostatos

- 8 Svarbios Sąjungos teisės nuostatos yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49, 52 ir 54 straipsniai.

D. Danijos teisės nuostatos (orig. p. 5)

- 9 Tuo metu, kai klostėsi šios bylos aplinkybės, galiojusios svarbios nuostatos, o būtent *Udlændingeloven*, konsoliduoto 2010 m. rugpjūčio 18 d. Įstatymu Nr. 1061, 13, 14, 59 ir 61 straipsniai, suformuluotos taip:

„**13 straipsnis.** Užsienietis, norintis Danijoje dirbti apmokamą arba neapmokamą darbą, dirbti savarankiškai arba teikti paslaugas už atlygį arba kitaip, turi turėti leidimą dirbti. Leidimo dirbti taip pat reikia norint dirbti Danijos laive arba orlaivyje, kuris teikdamas reguliarias paslaugas arba kitaip reguliariai lankosi Danijos uostuose arba oro uostuose. Tačiau daroma nuoroda į 14 straipsnį.

2 dalis. Pabėgėlių, imigracijos ir integracijos reikalų ministras išsamiau nustato atvejus, kada leidimai dirbti reikalingi darbui teritoriniuose vandenyse arba kontinentiniame šelfe.“

„**14 straipsnis.** Toliau nurodyti užsieniečiai atleidžiami nuo reikalavimo turėti leidimą dirbti:

- 1) užsieniečiai, kurie yra kitos Šiaurės šalies, kaip tai suprantama pagal 1 straipsnį, piliečiai;
- 2) užsieniečiai, kuriems taikomos Sąjungos taisyklės, kaip tai suprantama pagal 2 ir 6 straipsnius;
- 3) užsieniečiai, turintys leidimą nuolat gyventi šalyje;
- 4) užsieniečiai, turintys leidimą gyventi šalyje pagal 7, 8, 9, 9 b, 9 d arba 9 e straipsnį;

- 5) užsieniečiai, turintys leidimą gyventi šalyje pagal 9 c straipsnio 1 dalį, jeigu leidimas buvo suteiktas iš karto po leidimo gyventi šalyje pagal 9 b straipsnį;
- 6) užsieniečiai, turintys leidimą gyventi šalyje pagal 9 c straipsnį, jeigu leidimas buvo suteiktas užsieniečiui, kuris prašė suteikti leidimą gyventi šalyje pagal 7 straipsnį;
- 7) užsieniečiai, turintys leidimą gyventi šalyje pagal 9 c straipsnio 1 dalį, jeigu leidimas buvo suteiktas dėl giminystės ryšio su Danijoje gyvenančiu asmeniu;
- 8) užsieniečiai, turintys leidimą gyventi šalyje pagal 9 c straipsnio 4 dalį, jeigu darbas natūraliai susijęs su užsieniečio gyvenimu Danijoje pagal tokį leidimą gyventi šalyje.

2 dalis. Pabėgėlių, imigracijos ir integracijos reikalų ministras gali nustatyti, kad kiti užsieniečiai turi būti atleisti nuo reikalavo turėti leidimą dirbti.“

„59 straipsnis.

<...>

4 dalis. Bet kuris asmuo, įdarbinęs užsieniečių be reikalaujamo leidimo dirbti arba pažeisdamas leidimui dirbti nustatytas sąlygas, baudžiamas bauda arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.

5 dalis. Nustatant bausmę pagal 5 dalį aplinkybės, kad teisės pažeidimas buvo įvykdytas tyčia arba dėl didelio neatsargumo, kad iš pažeidimo buvo gauta arba siekta gauti finansinės naudos pačiam pažeidėjui arba kitiems, arba kad užsienietis neturi teisės gyventi Danijoje, laikomos atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis.“

„61 straipsnis. Bendrovės ir kt. (juridiniai asmenys) gali būti traukiami baudžiamojon atsakomybėn pagal Baudžiamojo kodekso 5 skyriaus nuostatas.“

- 10) Tuo metu, kai klostėsi aplinkybės, dėl kurių pareikštas kaltinimas, galiojusio Nutarimo dėl užsieniečių (*bekendtgørelse Nr. 270 af 22. marts 2010 om udlændinges adgang her til landet* (2010 m. kovo 22 d. Nutarimas Nr. 270 dėl užsieniečių atvykimo į Daniją)) 33 straipsnyje buvo nustatyta:

„33 straipsnis. Toliau išvardyti užsieniečiai atleidžiami nuo reikalavo turėti leidimą dirbti:

<...> (orig. p. 6)

4) tarptautiniais maršrutais plaukiojančių Danijos krovinių laivų, kurie į Danijos uostus įplaukia ne daugiau kaip 25 kartus, skaičiuojant nepertraukiamai per praėjusius metus, nepaisant kalendorinių metų, personalas, jeigu leidimo dirbti reikia šiuo tikslu, pagal *Udlændingeloven* 13 straipsnio 1 ir 2 dalis;

<...>“

- 11 Kaip akivaizdžiai matyti, *Udlændingeloven* 14 straipsnio 1 dalyje išvardyta keletas užsieniečių, kurie yra atleisti nuo reikalavimo turėti leidimą dirbti pagal jo 13 straipsnio 1 dalį, kategorijų. Tuo metu, kai klostėsi šios bylos aplinkybės, ši nuostata buvo papildyta Nutarimo dėl užsieniečių 33 straipsniu, kuriame taip pat nurodytos įvairios užsieniečių, atleistų nuo reikalavimo turėti leidimą dirbti, kategorijos, įskaitant 33 straipsnio 4 dalyje nurodytą kategoriją.
- 12 Nutarimo dėl užsieniečių 33 straipsnio 4 dalyje sukonkretintas *Udlændingeloven* 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas kriterijus „reguliariai“ – reikalavimas turėti leidimą dirbti taikomas tik jeigu Danijos laivas į Danijos uostus įplaukia daugiau kaip 25 kartus, skaičiuojant nepertraukiamai per praėjusius metus.
- 13 *Søloven* (kuris paskutinį kartą buvo konsoliduotas 2018 m. gruodžio 17 d. Įstatymu Nr. 1505) 103–104 straipsniuose nustatyta:

„103 straipsnis. Išrenkamas keliems bendraturčiams priklausančio laivo vadovaujantysis bendraturtis.

2 dalis. Vadovaujančiuoju bendraturčiu gali būti išrinktas asmuo, ribotos atsakomybės bendrovė arba atsakinga bendrovė, jeigu tokia šalis atitinka, atitinkamai, 1 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytas sąlygas.“

„104 straipsnis. Vadovaujančiajam bendraturčiui suteikiami įgaliojimai su trečiosiomis šalimis sudarinėti teisinius sandorius, kuriuos paprastai sudaro laivybos bendrovė. Todėl vadovaujantysis bendraturtis gali pasamdyti, atleisti iš pareigų laivo kapitoną ir duoti jam nurodymus, apdrausti įprastu draudimu ir gauti laivybos bendrovei mokamas pinigų sumas. Vadovaujantysis bendraturtis be specialaus leidimo negali parduoti arba įkeisti laivo arba jo frachtuoti be įgulos daugiau kaip vieneriems metams.“

- 14 Tuo metu, kai klostėsi aplinkybės, dėl kurių pareikštas kaltinimas, Danijos tarptautiniam laivų registrai taikytos taisyklės, išdėstytos 1997 m. balandžio 11 d. Įstatyme Nr. 273, iš dalies pakeistame 2000 m. gegužės 31 d. Įstatymu Nr. 460, 2006 m. birželio 7 d. Įstatymu Nr. 526 ir 2009 m. kovo 24 d. Įstatymu Nr. 214, suformuluotos taip:

„10 straipsnis. Kolektyvinėse sutartyse dėl šiame registre įregistruotų laivų įgulų darbo užmokesčio ir darbo sąlygų turi būti aiškiai nurodyta, kad jos taikomos tik tokiam darbui.

2 dalis. 1 dalyje nurodytos kolektyvinės sutartys, kurias sudaro Danijos profesinė sąjunga, gali būti taikomos tik asmenims, kurie gyvena Danijoje (**orig. p. 7**) arba kurie pagal Sąjungos teisę arba kitus prisiimtus tarptautinius įsipareigojimus turi būti vertinami taip pat kaip asmenys, kurie laikomi gyvenančiais Danijoje.

3 dalis. 1 dalyje nurodytos kolektyvinės sutartys, kurias sudaro užsienio profesinė sąjunga, gali būti taikomos tik asmenims, kurie yra atitinkamos profesinės sąjungos nariai, arba asmenims, kurie yra šalies, kurioje profesinė sąjunga įsteigta, piliečiai, jeigu jie nepriklauso kitai profesinei sąjungai, su kuria sudaryta 1 dalyje nurodyta sutartis.

4 dalis. Įstatymas dėl darbo teismo taikomas ir byloms, kurių šalis yra užsienio profesinė sąjunga.“

- 15 Tuo metu, kai klostėsi aplinkybės, dėl kurių pareikštas kaltinimas, buvo taikomos 2010 m. kovo 22 d. Nutarime Nr. 270 dėl užsieniečių atvykimo į Daniją nustatytos vizų taisyklės. Jo 13, 16 ir 19 straipsniuose, be kita ko, buvo nustatyta:

„13 straipsnis. Prieš užsieniečiui atvykstant į šalį, jo pase arba kitame kelionės dokumente uždedamas spaudas (patvirtinimas), išskyrus atvejus, kai atitinkamas asmuo yra atleistas nuo reikalavimo turėti vizą pagal 14 straipsnį.“

„16 straipsnis. Vienoda viza, galiojanti visose Šengeno šalyse, gali būti išduota tuo atveju, kai yra įvykdytos toliau nurodytos sąlygos:

- 1) atitinkamas asmuo turi turėti galiojantį pasą arba kitą kelionės dokumentą, suteikiantį teisę keliauti į Daniją ir kitas Šengeno šalis. Jeigu pasas galioja tik keliaujant į vieną arba daugiau Šengeno šalių, viza galioja tik toje šalyje arba tose šalyse. Pase arba kitur nebūtina nurodyti, kad pasas negalioja grįžimui į išdavusiąją valstybę;
- 2) atitinkamas asmuo turi turėti pakankamai pragyvenimo lėšų numatomo buvimo Šengeno šalyse laikotarpiui ir grįžimui į savo kilmės arba gyvenamosios vietos šalį arba vykimui į trečiąją šalį, į kurią jis tikrai būtų įleistas, arba turi galėti teisėtai gauti tokių lėšų;
- 3) atitinkamas asmuo turi turėti kelionių draudimą išlaidoms, galinčioms susidaryti prireikus gražinimo dėl sveikatos priežasčių, skubios gydytojo apžiūros ir skubios pagalbos ligoninėje arba mirties atveju jo numatomo buvimo šalies teritorijoje metu, padengti, išskyrus atvejus, kai yra konkretus pagrindas šio reikalavimo netaikyti. Kelionių draudimas turi galioti visose Šengeno šalyse visą numatomo buvimo šalies teritorijoje arba tranzito per ją laikotarpį. Minimali draudimo suma – 30 000 EUR. Jeigu pateikiamas prašymas išduoti vizą, kurią turint į Šengeno šalį leidžiama atvykti daugiau kaip du kartus, kelionių draudimas turi galioti tik pirmojo numatomo atvykimo ir numatomo buvimo Šengeno šalyse laikotarpiu. Tokiu atveju atitinkamas asmuo pasirašo prašyme išduoti vizą pateiktą pareiškimą, kad jam žinomas reikalavimas turėti kelionių draudimą būsimo atvykimo ir buvimo Šengeno šalyse metu.

<...>“

„19 straipsnis. <...>

<...> (orig. p. 8)

5 dalis. Užsieniečių tarnyba gali išduoti pakartotinio atvykimo leidimą užsieniečiui, teisėtai gyvenančiam Danijoje.

6 dalis. Užsieniečių tarnybos pavedimu policija gali visų pirma pasienyje išduoti vizą, suteikiančią teisę būti šalyje iki 15 dienų vieną kartą į ją atvykus arba tranzitinę vizą pagal 4 straipsnio 1 dalį. 4 straipsnio 2 ir 3 dalys taikomos *mutatis mutandis*. 1 dalyje nurodyta viza negali būti išduota, jeigu užsienietis yra asmuo, dėl kurio Šengeno informacinėje sistemoje buvo paskelbtas perspėjimas arba kuriam draudžiama atvykti į Daniją. Užsieniečių tarnybos pavedimu policija gali atskirais atvejais suteikti pakartotinio atvykimo leidimą pagal 5 dalį.“

- 16 2010 m. rugpjūčio 10 d. Aplinkraščio Nr. 70 dėl vizų išdavimo pasienyje tranzitu vykstantiems jūrininkams, kuriems taikomi vizų reikalavimai, 10 ir 11 straipsniuose nustatyti vizų išdavimo jūrininkams reikalavimai. Šiose nuostatose, be kita ko, nustatyta:

„**10 straipsnis.** Jeigu jūrininkas išlipa iš laivo, įplaukusio į Danijos uostą arba ketinančio į jį įplaukti, tam, kad kirstų Šengeno erdvės išorės sieną, ir jeigu jam išlipus iš laivo turi būti išduota viza, taikoma toliau nurodyta procedūra:

- 1) laivybos bendrovė arba brokeris įplaukimo uosto buvimo vietos apygardos policijai praneša apie tai, kad jūrininkas, kuriam taikomi vizų reikalavimai, išlips iš laivo įplaukimo uoste ir vėliau kirs Šengeno erdvės išorės sieną. <...>
- 2) įplaukimo uosto buvimo vietos apygardos policija kuo skubiau ir kiek įmanoma patikrina laivybos bendrovės arba brokerio pateiktos informacijos teisingumą ir ar įvykdytos 5 straipsnyje nustatytos sąlygos. Per šį patikrinimą policija patikrina jūrininko maršrutą Šengeno erdvėje.

<...>“

„**11 straipsnis.** Jeigu jūrininkas išlipa iš laivo, įplaukusio į Danijos uostą arba ketinančio į jį įplaukti, ir įlipa į kitą laivą kitame Šengeno erdvės uoste, ir jeigu jam išlipus iš laivo turi būti išduota viza, taikoma toliau nurodyta procedūra:

- 1) laivybos bendrovė arba brokeris įplaukimo uosto buvimo vietos apygardos policijai praneša apie tai, [kad jūrininkas, kuriam taikomi vizų reikalavimai, išlips įplaukimo uoste] tam, kad įliptų į kitą laivą kitame Šengeno erdvės uoste. <...>
- 2) įplaukimo uosto buvimo vietos apygardos policija kuo skubiau ir kiek įmanoma patikrina laivybos bendrovės arba brokerio pateiktos informacijos teisingumą ir ar įvykdytos 5 straipsnyje nustatytos sąlygos. Per šį patikrinimą policija patikrina jūrininko maršrutą Šengeno erdvėje;

- 3) įplaukimo uosto buvimo vietos apygardos policija telefonu, faksu, el. paštu arba kitomis priemonėmis paprašo uosto, kuriame jūrininkas ketina įlipti į kitą laivą, pasienio kontrolės institucijos patikrinti, ar laivas, į kurį turi įlipti jūrininkas, įplaukė arba turėtų įplaukti. Pasienio kontrolės institucijai prie Šengeno erdvės išorės sienų reikalinga informacija apie fakso numerius ir kita kontaktinė informacija turi būti prieinama ir nuolat atnaujinama policijos intranete.

<...>“ (orig. p. 9)

E. Neaiškumai dėl Sąjungos teisės ir šalių argumentai

Neaiškumai dėl Sąjungos teisės

- 17 Pagal SESV 49 straipsnio pirmą pastraipą vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo laisvės kitos valstybės narės teritorijoje apribojimai uždraudžiami (pirminis įsisteigimas). Toks draudimas taikomas ir apribojimams vienos valstybės nacionaliniams subjektams, įsisteigusiems kitos valstybės narės teritorijoje, steigti atstovybes, padalinius ar dukterines bendroves (antrinis įsisteigimas). Pagal SESV 49 straipsnio antrą pastraipą įsisteigimo laisvė apima – laikantis su laisvu kapitalo judėjimu susijusių nuostatų – teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ją verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones, būtent bendroves ar firmas, apibūdintas 54 straipsnio antroje pastraipoje, tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo šalies teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams (žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Centros*, C-212/97, 19 punktą ir Sprendimo *Denkavit Internationaal ir Denkavit France*, C-170/05, 20 punktą).
- 18 Pagal 54 straipsnio pirmą pastraipą įsisteigimo laisvė suteikta bendrovėms arba firmoms i) įkurtoms pagal valstybės narės teisę ir ii) Europos Sąjungoje turinčioms savo registruotas buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą.
- 19 Kiek tai susiję su skyriaus apie įsisteigimą (ir paslaugas) nuostatomis, pirmiau nurodytos bendrovės turi būti vertinamos taip pat kaip asmenys, kurie yra valstybių narių nacionaliniai subjektai.
- 20 Todėl bendrovė arba firma, kuri patenka į SESV 54 straipsnio taikymo sritį, gali steigti atstovybes, padalinius ar dukterines bendroves ir vykdyti antrinį įsisteigimą kitose valstybėse narėse kitomis formomis, o kilmės valstybė bei priimančioji valstybė neturi teisės apriboti tos bendrovės ar firmos teisės tai daryti.
- 21 „Įsisteigimo“ sąvoka, kaip tai suprantama pagal SESV 49 straipsnį, Sutartyje tiksliau neapibrėžta, tačiau pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją ji apima faktinį ekonominės veiklos vykdymą neribotam laikui įsteigiant nuolatinį subjektą kitoje valstybėje narėje (žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-161/07, 27 punktą ir Sprendimo *Factortame ir kt.*, C-221/89, 20 punktą). Toje byloje

Teisingumo Teismas toliau nurodė, kad laivo įregistravimas nebūtinai reiškia įsisteigimą, kaip tai suprantama pagal Sutartį, ypač jeigu laivas nėra naudojamas (**orig. p. 10**) ekonominei veiklai vykdyti arba kai prašymą dėl registracijos pateikia asmuo, kuris nėra įsisteigęs ir neketina įsisteigti atitinkamoje valstybėje, arba toks prašymas pateikiamas jo vardu. Vis dėlto Teisingumo Teismas papildomai pažymėjo, kad jeigu laivas yra ekonominės veiklos, susijusios su nuolatinio subjekto įsteigimu tam tikroje valstybėje narėje, vykdymo priemonė, tokio laivo registracija negali būti atsieta nuo naudojimosi įsisteigimo laisve (žr. Sprendimo *Factortame ir kt.*, C-221/89, 21–22 punktus).

- 22 Šalys sutaria dėl to, kad *Udlændingeloven* 13 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su Nutarimo dėl užsieniečių 33 straipsnio 4 dalimi, nustatytas reikalavimas turėti leidimą dirbti gali būti įsisteigimo laisvės ribojimas, kaip tai suprantama pagal SESV 49 straipsnį.
- 23 Tikslas užtikrinti darbo rinkos stabilumą ir taip išvengti jos sutrikdymo iš esmės gali pateisinti judėjimo laisvės apribojimus (žr. 2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimą *Danieli & C. Officine Meccaniche SpA*, C-18/17).

Anklagemyndigheden argumentai

- 24 *Udlændingeloven* 13 straipsnio 1 dalies nuostatos, siejamos su Nutarimo dėl užsieniečių 33 straipsnio 4 dalimi, yra įsisteigimo laisvės nediskriminacinis apribojimas, nes jomis siekiama užtikrinti darbo rinkos stabilumą ir taip išvengti jos sutrikdymo.
- 25 Danijos teisės nuostatos yra proporcingos, t. y. tinkamos siekiamam tikslui pasiekti ir jos neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti. Todėl *Anklagemyndigheden* mano, kad šis įsisteigimo laisvės apribojimas yra suderinamas su Sąjungos teise.

VAS Shipping ApS argumentai

- 26 Reikalavimas turėti leidimą dirbti nebūtinai dėl privalomųjų bendrojo intereso pagrindų, įskaitant tikslą užtikrinti darbo rinkos stabilumą ir taip išvengti jos sutrikdymo. Todėl *Sirius Shipping ApS* mano, kad šioje byloje nagrinėjamos Danijos teisės nuostatos prieštarauja Sąjungos teisei.
- 27 Šios nuostatos nėra tinkamos darbo rinkos stabilumui užtikrinti. Taip yra todėl, kad, be kita ko, 1) šios nuostatos netaikomos laivams, įregistruotiems kitų šalių laivų registruose, 2) įgula bet kuriuo atveju privalo turėti leidimą dirbti uosto teritorijoje (**orig. p. 11**) arba kitur Danijos sausumos teritorijoje, 3) šios nuostatos netrukdo trečiųjų šalių piliečiams įplaukti į Danijos uostą daugiau kaip 25 kartus, nes vienintelė lemiamą aplinkybę yra tai, kaip dažnai atitinkamas laivas įplaukia į Danijos uostą, ir 4) Danijos vizų taisyklės iš esmės atitinka pirmiau nurodytą tikslą užtikrinti darbo rinkos stabilumą.

- 28 Pirmiausia, Danijos teisės nuostatų taikymo sritis yra siaura ir, antra, jos yra labai ribojančios laivų savininkų, kurie privalo pakeisti savo įdarbinimo politiką, atžvilgiu.

F. Østre Landsret prejudicinio klausimo kontekstas

- 29 Įvairiuose sprendimuose Teisingumo Teismas yra nurodęs aplinkybes, į kurias pagal SESV turi būti atsižvelgiama vertinant darbdavio laisvės rinktis darbuotojus apribojimų proporcingumą.
- 30 Tačiau ši jurisprudencija iš esmės yra dėl santykio su nuostatomis dėl paslaugų. Taigi, ankstesniuose Teisingumo Teismo sprendimuose nėra pateikta patikimo išaiškinimo, į kurį atsižvelgiant būtų galima vertinti nagrinėjamų Danijos teisės nuostatų santykį su SESV 49 straipsniu dėl įsisteigimo laisvės.
- 31 Todėl Østre Landsret mano, jog tam, kad jis galėtų priimti sprendimą šioje byloje, būtinas sprendimas dėl to, ar pagal SESV 49 straipsnį draudžiamos nuostatos, panašios į Danijos teisės nuostatas, kuriose įtvirtintas reikalavimas trečiųjų šalių piliečiams, dirbantiems su Danijos vėliava plaukiojančiuose ir kitos ES valstybės narės nacionaliniams subjektams priklausančiuose laivuose, turėti leidimą dirbti.
- 32 Todėl Østre Landsret nutarė sustabdyti apeliacinę instanciją nagrinėjamą baudžiamąją bylą tam, kad pateiktų Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą pagal SESV 267 straipsnį.
- 33 Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismo prašome atsakyti į toliau nurodytą klausimą.

Teismas nutaria: **(orig. p. 12)**

Østre Landsret Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prašo atsakyti į šį klausimą:

1 klausimas

Ar pagal SESV 49 straipsnį draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos su valstybės narės vėliava plaukiojančio ir savininkui, kuris yra kitos ES valstybės narės nacionalinis subjektas, priklausančio laivo įgulos nariai iš trečiųjų šalių privalo turėti leidimą dirbti, išskyrus atvejus, kai toks laivas į valstybės narės uostus įplaukia ne daugiau kaip 25 kartus, skaičiuojant nepertraukiamai per praėjusius metus?

(parašai)

<...>